

LAPSE ÕIGUSED – MALALA YOUSAFZAI LUGU

Materjali autor: Maarit Jõemägi

KOOLIASTE:	I kooliaste
AINETUND:	Inimeseõpetus, teema: „Meie: Mina. Mina ja tervis. Mina ja meie“, „Mina: teave ja asjad“
LÕIMING:	Eesti keel
ÕPITULEMUSED:	Õpilane <ul style="list-style-type: none">oskab nimetada enda õigusi ja kohustusi. <i>Tund sobib laiendamaks teemat lapse õigustest.</i>
TUNNI PIKKUS:	45 min
ABIMATERJALID:	<ul style="list-style-type: none">TÖÖLEHT. Malala luguALLIKAS 1. Malala Yousafzai
SISSEJUHATUS: 8 min	Õpetaja juhitud arutelu, mis on lapse õigused. Õpilased nimetavad. Õpetaja loeb ette järgmise tsitaadi: „Üks laps, üks õpetaja, üks raamat, üks pliiaats – võib muuta maailma.“ <ul style="list-style-type: none">Millise lapseõigusega see võiks olla seotud?Mida see sinu meelest tähendab?Kuidas laps, õpetaja, raamat või pliiaats võiksid muuta maailma?
ÕPPIMINE: 20 min	Õpetaja tutvustab, kellelt tsitaat pärineb, näitab Malala pilti ja tema kodumaa asukohta (ALLIKAS 1). <p><i>Malala on Pakistanist pärit. Ta võitleb aktiivselt selle eest, et tüdrukud saaksid haridust. 2014. aastal pälvis ta selle eest vaid 17-aastasena Nobeli rahupreemia, ühtlasi on ta noorim Nobeli preemia laureaat.</i></p> Õpetaja loeb ette osa Malala loost ja jagab õpilastele TÖÖLEHE. Õpilased peavad kirjutama Malala loole jätku. <p><i>Malala elas ja käis koolis Mingora linnas, Pakistanis. 2008. aastal võttis üks sõjaline rühmitus vägivalla abil linna oma kontrolli alla.</i></p> <p><i>Relvade ja vägivallaga keelati näiteks televiisori omamine ja muusika mängimine, aga ka tüdrukutel koolikäimine. Malala oli siis 11-aastane ja ta pidi jääma koju. Kuna ta isa oli õpetaja, sai Malala jätkata hariduse omandamist kodus. Malala ei pidanud õigeks, et tüdrukud pidid salaja õppima. Malala otsustas reeglitele vastu astuda.</i></p>

ÕPPIMINE:
60 min

Õpetaja esitab pärast loo ettelugemist järgmised küsimused, mis aitavad õpilastel kuuldust aru saada.

- Mida ei lubatud inimestel kodus teha?
- Kes ei võinud kooli minna?
- Kus Malala õppis?
- Miks Malala sai kodus õppida?
- Mis Malalale ei meeldinud?
- Mida ta otsustas teha?

KOKKUVÕTE:
17 min

Õpetaja palub õpilastel oma lood ette lugeda.

Õpetaja esitab tunni lõpus küsimuse:

- Mida tahtis Malala öelda lausega: „Üks laps, üks õpetaja, üks raamat, üks pliiaats – võib muuta maailma.”
- Mida muutis Malala?
- Miks ta tahtis, et tüdrukud saaksid koolis käia?
- Miks sinu meelest on oluline koolis käia?
- Mis sinu elus muutuks, kui sa ei saaks koolis käia?

Õpetaja loeb ka Malala päris loo tunni lõpus ette.

ALLIKAS 1:

Malala Yousafzai (sündinud 12. juulil 1997 Pakistanis)

*„Ma ei räägi oma lugu, justkui oleks see eriline,
ma räägin, kuna minu lugu on paljude tüdrukute lugu.”
Malala*

Malala on Pakistanist pärit noor inimõiguslane, kes võitleb aktiivselt tüdrukute ja naiste õiguse eest haridusele. 2014. aastal pälvis ta selle eest vaid 17-aastasena Nobeli rahupreemia, ühtlasi on ta noorim Nobeli preemia laureaat.

Joonis 1. Pakistan maailma-
kaardil. Allikas: Kaart: [https://
commons.wikimedia.org/w/
index.php?curid=7517858](https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=7517858).

Malala elas ja käis koolis Mingora linnas, Pakistanis. 2008. aastal võttis Taliban linna oma kontrolli alla. Taliban on sõjalis-poliitiline äärmusrühmitus, mis kasutab vägivalda, et valitseda erinevaid piirkondi. Täpselt nii juhtus ka Malala kodulinnaga. Relvade ja vägivallaga keelati näiteks televiisori omamine ja muusika mängimine, aga ka tüdrukutel kooliskäimine. Malala oli siis 11-aastane ja ta pidi koju jääma. Kuna ta isa oli õpetaja, sai Malala jätkata hariduse omandamist kodus, kuid see ei rahuldanud aktiivset ja kõigi tüdrukute haridust pooldavat Malalat. Nii pidas ta 2008. aasta lõpus kõne kohalikus meediaklubis, milles mõistis hukka Talibani piirangud tüdrukute haridusele. 2009. aasta kevadeks oli Taliban sulgenud piirkonnas kõik neidudekoolid ning paljud neist ka õhku lasknud. Malala alustas pseudonüümi all olukorrast blogimist uudistekanalile BBC Urdu ning esines ka televisioonis, tema peamiseks sõnumiks oli, et tüdrukud peavad saama koolis käia. Nii kasvas ka Malala tunnus, kuid nende kodukant oli jätkuvalt ohtlik ja perekond otsustas põgeneda teise linna, kus ta sai ka kooliteed jätkata.

Malala julged väljaütlemised ja blogimine ei jäänud Talibanile märkamata ning 9. oktoobril 2012 tulistas äärmusrühmituse sõdur Malalat ja veel kahte tüdrukut, kes olid just koolis eksami sooritanud ning olid nüüd bussiga koduteel. Kõik kolm jäid ellu, kuid Malala vigastused olid erakordselt rasked ja ta viidi pikale haiglaravile Inglismaale. Pakistani valitsus ja paljud islamivaimulikud mõistsid rünnaku hukka.

Malala ja ta perekond jäid Inglismaale ning koostöös paljude heade inimestega loodi Malala Fond, mille eesmärk on võidelda tüdrukute õiguse eest haridusele. Fondi kaudu toetatakse tütarlastekoolide rajamist, kohalike õpetajate ja aktivistide tööd ning panustatakse teema teadvustamisele üle ilma. Malala ise õpib Oxfordi ülikoolis, kuid kasutab iga võimalust, et anda intervjuusid, osaleda konverentsidel ja rääkida sellest, kui oluline on võrdne ligipääs haridusele. Malala on oma julgusega ka omajagu saavutanud, nii on Pakistani riik loonud eraldi fondi, et tüdrukud saaksid nende riigis haridust ning temast on tehtud mitu filmi ja kirjutatud raamatuid, mis on samuti paljusid inspireerinud oma kodukohas aktiivne olema ja inimõiguste eest seisma.

Kasutatud allikad:

Yousafzai, Malala; Lambi, Christina. (2015). Ma olen Malala. Kirjastus Sinisukk

Kristof, Nicholas (26.09.2015). Malala Yousafzai's Fight Continues. New York Times

Malala fondi koduleht <https://www.malala.org/malalas-story>

Encyclopædia Britannica <https://www.britannica.com/biography/Malala-Yousafzai>

Nobeli preemiate koduleht <https://www.nobelprize.org/prizes/peace/2014/yousafzai/facts/>

Mõisted ja seletused

Nobeli rahupreemia – Maailmarahu edendamise eest antav preemia

Pakistan – Riik Aasias

Malala – Noorim Nobeli preemia laureaat

Malala Fond – Seisab tüdrukute õiguse eest haridust saada

Oxfordi ülikool – Maailma vanimaid ülikoole

